

A apărut

și se găsește de vânzare la redacția noastră

Legea Timbrului

cu toate modificările aduse până în prezent cu deciziile comisiei timbrului și cu un index alfabetic aranjată de

I. MĂNESCU

președinte la Curtea de Apel Cluj.

Prețul 100 Lei.

BANCA CENTRALA

Intreprinderi industriale fondate și co-interesate :

Industria Sârmei — fabrică de cuie și sârmă în Ghiriș, gara Câmpia-Turzii ;

Fabrica de Sticlărie S. A. în Turda

PENTRU INDUSTRIE ȘI COMERȚ S. A. SEDIUL CENTRAL CLUJ

Filiale : Alba-Iulia, Bistrița, Hațeg, Sibiu, Turda.

Capital social 50 milioane, rezerve 20 milioane. depuneri 120 milioane

A apărut**Legea Contribuțiilor Directe**

cu instrucții oficiale, Dec. Com. Centrale și cu un index alfabetic, ediție aranjată de

I. Mănescu

președinte la Curtea de Apel Cluj

Comenziile se primesc la redacția noastră.

Prețul 130 Lei.

A apărut

Cercetări asupra Regimului Penitenciar Român din veacul al XIX-lea

cu studiul necunoscut al lui Constantin Moroiu „profesor obștesc de legi la școala românească de la Sf. Sava“

de **OVIDIU STĂNCIULESCU**

magistrat Cluj.

George Sofronie,

Prof. la Facultatea de drept din Craieva

Securitatea internațională

Delapactul Societății Națiunilor din Iunie 1919 la Memorandum-ul Briand asupra organizării unui regim de Uniune federală europeană din 1 Maiu 1930.

Lei 100

București 1933

Editura „Curierul Judiciar“

BCU Cluj / Central University Library Cluj

279081 A apărut P-118

BULETINUL LEGILOR

care publică legile, regulamentele și instrucțiunile la câteva zile dela publicarea lor oficială sub direcțiunea

D-lui. I. MĂNESCU

Președinte la Curtea de Apel Cluj

Abonamentul 700 lei anual

Pentru magistrați și avocați 500 „ „

Platibil și în rate de minimum 50 lei

Administrația la Curtea de Apel Cluj

1934

Popasul muncitorilor intelectuali și regăsirea lor cu ei însuși se produce în tradițional cu prilejul începerii fiecăruia dintre anii cari vin, aducând pe aripele lor speranța și cari pleacă lăsând ruinele decepțiilor și chinul îndoeleii.

Respectând un obicei statornic al acestei publicațiuni, în relațiunile ei cu cititorii, vom privi o clipă trecutul și vom căuta să îmbrățișăm viitorul.

Anul ce s'a stins, secetos juridicește a fost un prea bogat an politic mănjit în ultima bună zi de sângele Primului Ministru, asasinat mișelește de o bandă de netrebniți.

Străini de preocupări politice, nu putem să nu însemnăm sguđuirea puternică pe care întreaga țară o resimte în fața neașteptatului și cumpănindcele bune din trecătoarea noastră viață, să însemnăm profundul nostru respect pentru cel ce de azi înainte rămâne pentru toți jertfitul pentru neam și țară și la datorie „I. G. Duca“. Odihnă pentru țărana lui!

Dacă trecem peste stabilirile jurisprudențiale ale Inaltei Curți de Casație subliniate în paginile „Ardealului Juridic“, am asistat în cursul anului trecut la încercări neisbutite încă de a se realiza opera de unificare legislativă atât de dorită și atât de necesară.

Trebue să recunoaștem că activitatea laudabilă a consiliului Legislativ îndreptățește cele mai bune speranțe.

Reforma codului și a procedurii penale era pe punctul să devină o realitate imediată, dacă schimbările politice, intervenite în ultimul timp nu ar fi întrerupt continuitatea activității parlamentare.

Suntem convinși că opera aceasta de unificare se va înfăptui cu o condițiune: ca textele și alcătuirea proiectelor de coduri unificate să nu fie supuse prea multor examinări, a prea multor comisiuni a căror activitate prețioasă și pretențioasă, incoherentă și nu de ajuns de pregătită, încurcă și întârzie mai mult de cât ajută la înfăptuirea unificării.

Imi amintesc dictonul unui mare jurist că noi suferim de pletora competențelor încompetente.

Nimbul științific al unora, nu este decât chestiune de influență politică, de îndrăzneală și de vorbărie.

Anul ce a expirat ne-a arătat că toată munca Consiliului legislativ, bunăvoința ministrilor și a românilor conștiinți, nu sunt suficiente pentru grăbirea unificării.

Dacă opera unificării a întârziat, nu este însă mai puțin adevărat că, în lipsa unei opere legislative cu caracter general obligator și armonizat — cum ar fi codurile — unificarea a primit, în parte cel puțin, un început de executare prin întronarea unei concepțiuni uniforme a mo-

dului de a se distribui și administra justiția prin înlăturarea empirismului judiciar, ce are la baza lui cultul exclusiv la stărei faptice și prin reabilitarea noțiunii teoretice, ca element necesar pentru justificarea etică și juridică a soluțiilor.

Din acest punct de vedere, rolul „Ardealului Juridic“ a fost covârșitor. El a format singur (aproape toate vechile publicațiuni de drept din Ardeal au dispărut) și întreținut o conștiință juridică unitară, înlesnind manifestarea propunerilor și interpretărilor utile și adecuate adevărului juridic, popularizând stilul și maniera judiciară, grație cărora viața juridică din Ardeal are, în lipsa unificării legislative, un punct de contact și o afinitate cu viața juridică a Vechiului Regat.

Organ de răspândire a interpretării jurisprudențiale și doctrinale, mijloc de manifestare pentru intelectualitatea juridică, animator al unificării „Ardealul Juridic“ pășește în al 14-lea an de existență, cu încrederea pe care i-o dă sprijinul moral (și material?) al colaboratorilor și cetitorilor, cărora le adresează cele mai călduroase urări de bine și popășire.

Suntem convinși că pentru cucerirea marilor idealuri, nici un sacrificiu nu e de prisos nici-o osteneală nu trebuie evitată și nici-o decepție sau sentiment de scepticism nu trebuie să ne abată din drumul, la capătul căruia se găsește în mod firesc triumful.

Acesta e rezultatul necesar al mersului ascendent și neoprit al legilor ce cârmuesc — peste voința și înțelegerea noastră — viața și destinele nepătrunse ale umanității.

V. M. D.

Efecte necorite în aplicațiunea Legii pentru Unificarea unor dispozițiuni de execuție silită.

(11 Iulie 1930).

Regulamentarea moratoriului datoriiilor agricole prin exceptarea unor numeroase specii de cerințe precum și a tuturor obligațiunilor avându-și cauza într'un titlu posterior datei de 18 Decembrie 1931 — așa cum se prevede prin art. 1 al Regulamentului Legii moratoriului, — determinând un puternic revirement în ordonarea și efectuarea execuțiilor silită mobiliare și imobiliare, redă actualitate textului de lege din 11 Iulie 1930, de multă vreme uitat prin șertările, Judecătoriilor rurale grație legilor de suspendare a execuțiilor ce s'au succedat timp de 15 luni. Judecătorul rural are din nou prilejul rezolvării actelor țintind la execuție silită pentru satisfacerea creanțelor exceptate la moratoriul acordat prin legea din 14 Aprilie 1933, are din nou prilejul de a constata că legiutorul din Iulie 1930 nu numai că nu-și ajungă scopul dar, prin unele dispozițiuni, determină chiar efecte contrarii acestui scop, efecte cu atât mai nedo-

rite azi, cu cât ele păgubesc în special pătura agricultorilor care în ultimul timp au fost mai mult în atențiunea făuritorilor legilor de asanare.

Prin primul art. al Legii pentru Unificarea unor dispozițiuni de execuție silită se precizează obligațiunea creditorului urmărit „de a arăta valoarea fiecăruia din imobilele ce urmărește. Comandamentul sau Incheierea ordonând execuțiunea va face mențiune de valoarea arătată de creditor”. Evaluarea imobilelor urmărite, măsură atât de importantă în procedura execuțională de îndată ce, — în caz de necontestare din partea debitorului, — formează baza fixării prețului de strigare, (art. 6 al III. legii) nu e însă supusă nici-unui criteriu obiectiv, este lăsată la deplina latitudine a creditorului care, de altfel, și izează larg de această latitudine estimând imobilele supuse execuțiunii silită la sume minime, neîntemeiate nici măcar pe o cât de aproximativă apreciere a pământurilor, de cele mai multe ori direct ridicule. Posibil ca reprezentantul creditorului, — în execuțiunea silită creditorii lucrând aproape în unanimitate prin procuratori, — să considere obligațiunea evaluării imobilelor drept o simplă formalitate, uneori, în graba de a vedea mai repede obținută decizia de ordonare a execuției, îndeajuns de plicticoasă și atunci să se achite de îndatorirea lor impusă adaugând în dreptul fiecărui Nr. topografic reprezentând un imobil urmărit o altă cifră reprezentând valoarea pe care o dă acestui imobil, cifră pur arbitrară pe care are doar grija de a o indica pe cât mai redusă de teamă că, la un preț mai apropiat valorii reale, nu va avea prezenți la licitație cumpărători și creditorul nu-și va putea realiza astfel nici măcar o parte din creanță. Ni s'a întâmplat, și nu odată numai, să vedem dactilografe redactând cererile tip de ordonare a execuției, luând ca date numai indicarea imobilelor prin N-rele topografice și fiind ele acelea care . . . evaluau, fără a fi privit cel puțin coala respectivă de carte funduară pentru a-și da seama de întinderea sau felul acelor imobile.

Posibil alteori ca avocatul procurator al creditorului să fie de bună credință și totuși să sub-evalueze mult imobilul datorat faptului că nu cunoaște valoarea reală a imobilului, variând după întinderea, calitatea sau așezarea pământului, ori dincauză că în coala de carte funduară nu s'au mai trecut modificările suferite de imobil: un intravilan de mică întindere se poate ca azi să nu mai fie viran, așa cum e notat în coala cf. și să aibe pe el între timp clădite construcții de zeci mii de lei. În cele mai multe cazuri însă creditorul subevaluează imobilul intenționat, scontând că estimarea sa nu va fi atacată, că nu se vor prezenta cumpărători la licitație, că va putea obține el astfel adjudecarea imobilului la modicul preț pe care l-a propus și încă și acesta redus cu 25% pentru fixarea prețului de strigare. Și reușește. În cea mai mare parte a licitațiilor efectuate în ultimul timp ca

și înainte de suspendarea execuțiilor, adjudecării erau chiar creditorii urmăritori, — mai toți în prim rang ipotecar căci altfel nu ar fi avut interesul urmăririi, în aceste condițiuni, — și care aveau avantajul de a se vedea proprietari de imobile fără a trebui să depună vre-ogaranție, fără a trebui să depună vre-o sumă ca preț al cumpărării, depunând în compensare creanța lor ipotecare ce rămânea aproape neatinșă în sarcina debitorului, suma neînsemnată realizată acoperind doar cheltuielile de execuție.

Instanța judecătorească este obligată a aduce Incheierea de ordonare a execuției păstrând drept evaluare a imobilelor urmărite sumele propuse de către creditor, încheierea comunicându-se debitorului urmărit. Nesciutor de carte, ori plictisit de prea multele acte judecătorești pe carele-a tot primit, ori nedând nici-o însemnătate evaluării creditorului, — procedură cu care în Ardeal, el nici nu e obișnuit, — debitorul nu contestă estimarea ce i-ar aduce noi și împovărătoare cheltuieli de judecată și expertize, lăsând să treacă termenul fatal de opt zile fără a acționa și determinând astfel definitivarea prețului de strigare în limitele voite de creditor. La Judecătoria Tinca rurală, — acolo unde am avut prilejul a face aceste constatări, — în competența teritorială a căreia se cuprind 22 comune mari, în intervalul dela 11 Iulie 1930 până la 18 Decembrie 1931, și dela 14 Aprilie 1933 până în prezent, timp în care actele execuționale și-au avut liber curs, — la peste trei sute ipotece execuționale întabulate, deși subevaluarea imobilelor e notorie normă generală, s'au înregistrat numai 2 (două) contestațiuni introduse de către debitori împotriva estimării creditorului: una a trebuit a se respinge pe considerațiunea că debitorul nu a făcut alegere de domiciliu la sediul instanței, cealaltă a avut drept rezultat achiesarea creditorului la prețul propus de către debitor. În deobște deci, prețul de strigare se fixează la suma propusă de către creditor. În ziua licitației, cu toate publicațiunile ce se fac, rar se prezintă concurenți pentru care imobilul să reprezinte valoarea lui reală; criza actuală face ca în multe gospodării oricât de cuprinse altă dată să nu se mai găsească deloc numerar iar concurența la licitație cere bani lichizi: garanție, în prim loc, apoi prețul de cumpărare ce trebuie vărsat în maximum 45 zile . . . Se prezintă însă creditorul care nu are aceste obligațiuni și câțiva interpuși pentru a da un simulacru de colicitare reușind a-și face imobilul adjudecat la $\frac{3}{4}$ din prețul pe care îi fixase în estimare. Creditorul nu va concura nici-odată în prezența unor coparticipanți serioși.

Procedura fixării prețului de strigare luând ca bază estimarea creditorului urmărit nu este o inovație, ea fiind prevăzută și prin art. 506 p. 2 al Procedurii civile române. Ea nu ar prezenta prea multe inconveniente în timpurile de normală circulație monetară ori în lumea mai conștientă a orașelor: la termenul fixat pentru licitație se vor prezenta suficienți concurenți

care, în interesul pe care l-ar avea în cumpărarea imobilelor, — ar ridica prețul de adjudecare la o sumă mai apropiată de valoarea reală a imobilelor. În criza generală de azi însă, și mai ales în lumea statelor, concurenți, dând imobilelor valoarea pe care o au, sunt aproape inexistenți, prezența lor la efectuarea vre-unei licitații atribuindu-se unor interese cu deosebire importante și constituind o adevărată excepție, lumea concurenților la licitația imobilelor situate în comunele rurale, mai mult decât la licitația celor situate în comunele urbane, fiind formată din creditori și interpușii săi. Legiuitorul din Iulie 1930 a avut de sigur în vedere această stare de lucruri și de aceea a și dat mai multă grijă prețului de strigare, făcând un pas mai departe față de dispozițiunile Procedurii civile române, dând debitorului dreptul de a contesta estimarea creditorului și de a obține schimbarea prețului de strigare care, mai înainte, se fixa la simpla arătare a următorului. Decât numai că măsura luată întru protecția debitorului nu-și ajunge scopul. Chiar dacă decizia de urmărire imobiliară cade în mâna unui debitor mai conștient de consecința estimării unui bun de zeci de mii de lei la câteva sute de lei, criza actuală ar constitui pentru dânsul o insurmontabilă dificultate în cererea de nouă prețuire a imobilelor supuse execuției de unde sumele necesare pentru a-și plăti un avocat la care să-și aleagă domiciliul, impus sub sancțiunea nulității cererii la sediul instanței, de unde sumele trebuitoare taxelor de timbru, expertizelor și contraexpertizelor?

Legiuitorul din Iulie 1930, unificând o procedură de execuție, ar fi trebuit nu să extindă o măsură improprie dintr'un ținut într'altul, recunoscând în acelaș timp că această măsură necesită o completare impusă de actuala conjunctură, — ci să caute o măsură mai adecvată atențiunii și îndatoririi apărării de frustrare a debitorilor. Poate că această măsură nu trebuia prea mult căutată. Art. 145 al Legii LX—1881 prevede pentru creditor obligațiunea prezentării unui certificat de dare și evaluare a imobilelor urmărite, emanând de la percepție sau comună, certificat în raport de care (art. 148), se fixează prețul de strigare. Măsura prezentării certificatului de evaluare a fost înlăturată implicit prin dispozițiunile legii din 11 Iulie 1930 și expres prin circulara Ministerului de Justiție cu N-rul 66.920 din 4 August 1930. Și totuși, acest certificat de evaluare ar fi, credem, unicul în raport de care am putea ajunge la determinarea unui serios preț de strigare. Notarul comunal cunoaște bine valoarea fiecărui imobil din circumscripția sa; e obligat să cunoască venitul fiecărui imobil, conform dispozițiunilor legii contribuțiilor directe, venit ce se stabilește de către comisiunea de recensământ. Valoarea fiecărui imobil se poate astfel stabili în baza criteriului sigur, obiectiv, pe care-l dă venitul anual, prin multiplicarea cu 10 a acestui venit. Nota-

rul comunal ne-ar putea da deci, așa cum ne-a și dat înainte de 11 Iulie 1930, un bun mijloc întru fixarea prețului de strigare, preferabil oricum bunului plac al creditorului. Reintroducerea obligativității pentru creditor de a prezenta odată cu cererea de licitație a imobilelor, ori odată cu cererea de ordonare a execuției, silit, certificatul de dare și evaluare ar înlătura, gra-va lezare a intereselor debitorilor și mai ales, a debitorilor agricoli. S'ar simplifica astfel și procedura fixării prețului de strigare căci actul emanat dela un funcționar public, notarul comunal, ar ridica posibilitatea contestațiilor evaluării.

Un concurent serios nu va întârzia a se prezenta la efectuarea licitației cunoscând că ar putea cumpăra imobilul cu numai $\frac{3}{4}$ din valoarea sa, căci prețul de strigare nu se fixează decât în aceste limite. Creditorul serios ar avea de asemeni avantajul de a-și avea realizată o mai mare parte din creanță prin licitarea cu prețuri apropiate valorii reale a imobilelor. Debitorul ar putea să-și vadă acoperită prin licitarea bunurilor sale o mai mare parte din datoria sa, poate chiar întreaga datorie . . . Ar păgubi doar creditorul ce scontează cumpărarea imobilelor la prețurile derizorii fixate de el însuși. Găsim însă persoana acestuia din urmă prea puțin interesantă pentru a fi proteguită prin lege. S'ar putea doar obiecta că la un just preț de evaluare, dată fiind tocmai criza actuală, licitațiile vor rămâne fără efect din lipsă de concurenți și creditorii n'ar putea astfel ajunge la realizarea creanțelor lor. Posibil! Dar între vânzarea la licitație a imobilelor unui debitor cu prețuri derizorii ce nu acoperă nici cheltuielile de execuție și între imposibilitatea realizării prin licitație a creanțelor de către creditori din pricina lipsei concurenților care să dorească a deveni proprietarii imobilului urmărit fie și cu numai $\frac{3}{4}$ din valoarea lui reală, acesta fiind prețul de strigare, — nu e oare preferabilă această din urmă alternativă?

Magistrat: S. Al. Bacher

MEDICINA LEGALĂ.

Medicina legală este o ramură filozofică a medicinei. Este medicina împreună cu științele ei accesorii în raporturile sale cu Justiția și îndeosebi cu Codul civil și penal. Medicina legală este auxiliara indispensabilă a Justiției.

„Medicina legală este arta de a face raportul“ (Ambroise Paré).

„Este totalitatea cunoștințelor medicale proprii să lumineze diversele chestiuni de drept și să îndrumeze pe legiuitori în făurirea legilor“ (Orfila).

„Este medicina chemată să lumineze știința dreptului“ (Metzger).

„Este arta de a pune cunoștințele medicale în serviciul administrării Justiției“ (Lacasagne).

Trebue făcută deosebirea între medicina legală generală și medicina legală propriuzisă. De

finițiile de mai sus date de diferiți autori au căutat mai mult sau mai puțin să definească medicina legală propriuzisă.

Medicina legală generală este o ramură a Sociologiei și anume o ramură din cele mai importante. Sociologia având obiect de studiu, psihologia intercerebrală (Tardé), înglobează în cadrul său și medicina legală generală. Sociologia caută tipicul, generalul prin prisma totului social, prin raportarea la viața socială normală în integralitatea ei, medicina legală urmărește prin aceeași metodă experimentală să afle tipicitatea patologică cu scop de a lumina Justiția nu numai pentru cazurile supuse cercetării ad-hoc, ci și a forma o judecată deținătorilor puterii judecătorești în vederea cazurilor similare.

Medicina legală este deci o disciplină sociologică.

Dacă până astăzi medicina legală se sbătea într'un cadru restrâns servind numai drept un corolar al cunoștințelor medicale cu eventualitatea da a presta serviciu Justiției în unele ocazii de acum înainte rolul ei se va estinde și ea va deveni o dogmă ce trebuie cunoscută de orice intelectual care este chemat să rezolve probleme în cadrul social.

În cea ce privește pe juriști, ei sunt acei cărorora le incumbă menirea de a fi cât mai familiarizați cu această disciplină.

Invoc părerea profesorului Grzywo-Dombrowski dela Universitatea din Varșovia care spune că „dacă s'ar întâmpla să se omită studiul medicinei legale la facultățile de medicină, greșala ar fi mai mică, decât cea a omiterii acestui studiu la facultățile de drept“.

Și cu drept cuvânt, deoarece, dacă un medic vrea să îmbrățișeze cariera de medic legist — n'are decât să se specializeze în această direcție ca în ori care altă specialitate a medicinei, în institutul respectiv, — nu se poate acelaș lucru despre un jurist, întrucât el, devenind fie magistrat, fie avocat, fie funcționar administrativ îi este absolut necesar să fie familiarizat în studiile medicinei legale.

Precum cu multă temeinicie observă și Tanoviceanu, cu privire la știința antropologiei penale creiată de Cesare Lombroso: „dreptul penal se întemeiază astăzi mai mult pe psihologie și fiziologie și mai puțin pe logică și metafizică, înfractorul fiind astăzi supus la un examen amănunțit și conștiincios sub raportul anatomic, biologic și psihologic“.

Medicina legală în dezvoltarea ei a emancipat unele ramuri ale sale făcându-le științe de sine stătătoare de pildă: Antropologia, Criminologia, Poliția științifică, Psihiatria legală, etc.

Idealul medicinei legale va fi realizat atunci când în Justiție fiecare inculpat înainte de a fi judecat, va trece prin cercetarea prealabilă a medicului legist-sociolog.

Această expertiză făcută de omul de știință nu trebuie privită drept o știrbire a autorității judecătorești ci pur și simplu ca o elucidare ne-

cesară și prealabilă pentru prevenirea erorilor judiciare.

După cum spune și Renan: că unii judecători după ce au găsit adevărul tot încă îl mai caută, aceasta datorită lipsei unei cumpăniri exacte a spiritului lor bogat în ale logicei și a metafizicei și sărac în cunoștințe biologice.

Conform codului de procedură penală magistratul nu este legat de rezultatul expertizei făcute ci are tot dreptul să o discute potrivit vederilor sale. Și numai când se află în aceeași teză cu concluziile expertului, va lua o hotărâre. Însă pentru a putea discuta rezultatul unei expertize medico-legale, este imperios necesar ca acel magistrat pe lângă pregătirea sa juridică să posede solide cunoștințe de medicină legală generală, pe care le poate câștiga numai în facultate.

Dr. Carcevski Ștefan

Medic Legist și Licențiat în drept.

Jurisprudențe civile

Inalta Curte de Casație și Justiție, Secția I.

Decizia No. 913/933. Președinte: E. Bănescu, consilier

nfluența sentinței penale în civil. Sentința penală eoromeză aut. de lucru judecat în civil în privința existenței materiale și a faptului ce formează baza comună a acțiunii penale și civile, asupra calificării, cum și a calității agentului care a participat la comiterea faptului.

Asupra recursului făcut de Armin Kornis contra deciziunii No. C. III 1819—193—1930 din 22 Iunie 1931, dată în cauza cu Ministerul de Interne.

Având în vedere deciziunea supusă recursului din care rezultă că în Decembrie 1922, furându-i-se recurentului Armin Kornis, în gara Timiș din jud. Brașov, o valiză conținând 852.400 lei și dânsul reclamând cazul autorităților polițienești, agentul de poliție și Siguranță Steinberg Ignatie, de pe lângă Prefectura Poliției Cluj a primit, între alții, însărcinarea de a urmări descoperirea furtului; că lui Steinberg i s'a atașat ca ajutor, un fost agent Fodor Francisc; că aceștia descoperind pe autorul furtului; un anume Tompa Mihai, au ridicat dela numitul, banii furați de el, care se aflau ascunși într'o magazie din orașul Brașov și i-a însușit.

Că descoperându-se acest fapt, Steinberg Ignatie și Fodor Francisc, au fost condamnați prin sentința penală No. 2060—925 a Tribunalului Cluj, rămasă definitivă la pedepse penale și despăgubiri civile în suma de 887.000 lei.

Având în vedere că Steinberg Ignatie și Fodor Francisc fiind insolvari, recurentul Armin Kornis a intentat acțiune înaintea Tribunalului Cluj, contra Statului prin Ministerul de Interne pentru plata despăgubirilor civile recunoscute lui în instanța penală, bazându-și cererea în drept pe dispoz. art. 1315 c. c. a., iar Tribunalul

prin sentința din 22 Ianuarie 1930, a respins acțiunea.

Că pentru a hotărî astfel Tribunalul, constată că prin sentința penală a Tribunalului Cluj prin care Steinberg Ignatie și Fodor Francisc au fost condamnați, s'a stabilit, că cel dintâi a comis faptele pe când se afla în serviciul Prefecturii Poliției Cluj și lucrând în această calitate; că motivează Tribunalul, pentru a avea loc responsabilitatea prevăzută de art. 1315 c. c. a. se cere împlinirea următoarelor două condițiuni: 1. autorul prejudiciului cauzat să fie în serviciului celui chemat a răspunde de daune și 2. faptul dăunător să fi fost comis în exercițiul funcțiunii ce i s'a încredințat, adică în îndeplinirea unei atribuțiuni a funcțiunii sale.

Că deși Steinberg, la data comiterii faptului se afla în serviciul Ministerului intimat, ca agent pe lângă Prefectura Poliției Cluj, dânsul nu l'a comis însă, în exercițiul funcțiunii sale, de oarece conform art. 5, 6, 7 și 9 din legea Poliției generale a Statului din 1903, modificată în 1905, ofițerii și agenții de Poliție au competența limitată numai în interiorul circumscripției, iar în afară circumscripției nu o au decât numai în baza unor însărcinări speciale și cu îndatorirea de a vesti despre aceasta autoritățile polițienesti locale, condiții ce nu s'au dovedit îndeplinite în speță, Steinberg operând la Brașov nu la Cluj și ca atare, conchide Tribunalul, în privința lui responsabilitatea Ministerului nu poate avea loc.

Că în ce privește pe Fodor Francisc, Statul de asemenea nu poate fi făcut răspunzător, deoarece acesta nu se afla, la data comiterii faptului, în serviciul Poliției fiind demisionat cu câteva luni mai înainte și nu s'au dovedit cu nimic că ar fi avut vre-o delegație specială din partea Prefecturii Poliției Cluj pentru a însoți pe Steinberg în cercetarea furtului comis împreună în dauna recurentului.

Având în vedere că reclamantul atacând cu apel sentința Tribunalului, Curtea din Cluj, l'a respins confirmând constatările de fapt și considerațiunile de drept din sentința primei instanțe și a respins probatoriile cerute înaintea sa de recurent pentru dovedirea susținerilor sale că Steinberg Ignatie ar fi avut delegație specială pentru a instrumenta în Brașov.

Având în vedere că introducând prezentul recurs contra deciziei de respingere a Curții de fond, Inalta Curte în ședința dela 5 Octombrie 1932 a pus în discuție chestiunea de principiu dacă Statul prin Ministerul de Interne are față de funcționarii polițienesti răspunderea comitenului față de prepus, conform art. 1315 c. c. a. și neîntrunindu-se numărul legal de voturi pentru soluționarea acestei chestiuni, examinarea ei a fost trimisă complectului de divergență, care în ședința dela 21 Nov. 1932 prin decizia No. 1275 a constatat că Statul prin Ministerul de Interne are față de un funcționar polițienesc, răspunderea comitentului față de prepus, conform art. 1315 c. c. a.

Având în vedere că astăzi recurentul prin motivul I de casare punctul 2 susține că instanța de apel a violat § 70 din legea VIII—1871 și a omis a se pronunța asupra chestiunii pe care a invocat-o înaintea instanțelor de fond că în ce privește calitatea, în care au lucrat Ignatie Steinberg și Fodor Francisc la comiterea faptului, a fost stabilită în mod definitiv prin sentința penală No. 2060—925 care constituie autoritate de lucru judecat.

Că în susținerea acestui motiv recurentul arată că înaintea instanțelor de fond prin scriptul pregătit înaintat Tribunalului cât și în apel s'a referit la dispoz. § 70 din legea VIII din 1871, aplicabile prin analogie în speță conform cărora sentința penală definitivă formează autoritatea de lucru judecat în procesul civil intentat pentru despăgubiri, în care nu se mai poate discuta decât quantumul daunelor ce urmează a fi restituit; că în cazul de față, susține recurentul, s'a stabilit prin sentința penală suszisa, care a rămas definitivă, că Fodor și Steinberg, au săvârșit faptele în exercițiul funcțiunii lor și că prin urmare această stabilire a instanței penale constituind autoritate de lucru judecat instanța civilă nu mai putea discuta calitatea lor; că deși a ridicat această chestiune totuși Curtea nu s'a pronunțat asupra ei — săvârșind prin această omisiune esențială și violarea principului autorității de lucru judecat.

Considerând că este de principiu, că sentințele date în materie penală se impun cu autoritate de lucru judecat instanțelor civile în ce privește existența faptului material care formează baza comună a acțiunii publice și a celei civile, calificarea sa legală, precum și calitatea agentului care a participat la comiterea faptului.

Că deci și ca o consecință a acestui principiu admis dintr'un interes de ordine publică, din moment ce, o hotărâre penală definitivă constată existența faptului penal, dându-i calificarea sa legală cum și calitatea pe care a avut-o infractorul și condamnă pe aceste considerațiuni, aceste stabiliri, pentru a se evita hotărâri contradictorii nu mai pot fi puse în discuție înaintea instanțelor civile.

Că fiind astfel, iar prin sentința penală No. 2060—1925 rămânând definitiv stabilit că Ignatie Steinberg și Francisc Fodor au comis faptele de sustracțiune, ambii fiind în exercițiul funcțiunii, — ceiace a determinat aplicațiunea art. 461 și 462 c. p. — instanța civilă nu mai putea să le pună în discuție, calitatea pe care a avut-o aceștia în momentul când au comis faptele fără violarea principului autorității lucrului judecat.

Că deși recurentul în apel a ridicat această chestiune, Curtea nu s'a pronunțat asupra ei ci adoptând motivele în fapt și în drept din sentința primei instanțe care discutând calitatea pe care a avut-o Steinberg și Fodor și constatând că nu erau în exercițiul funcțiunii, a respins apelul.

Că procedând astfel Curtea de fond, a săvârșit și o omisiune esențială așa încât motivul a-

cesta de recurs, fiind fondat, urmează a fi admis casându-se deciziunea atacată cu trimitere, la aceeași instanță și fără să mai fie nevoie de cercetarea celorlalte motive de recurs.

Notă. În principiu sentințele instanțelor represive au autoritate de lucru judecat pentru instanțele civile, și anume asupra acelor chestiuni asupra cărora judecătorul penal a trebuit, **în mod necesar și expres**, să decidă, și între acestea, în primul rând, este existența materială a faptului, care constituie baza comună atât a acțiunii publice cât și acele civile. Afară de acesta, sentința penală formează autoritatea de lucru judecat în privința calificării legale a infracțiunii, cum și a culpabilității ori neculpabilității acuzatului și este constant în doctrină și jurisprudență, că hotărârile judecătorești definitive pronunțate în penal dobândesc autoritate de lucru judecat **față de toată lumea**, adică față și de partea care n'a figurat în procesul penal, de oarece hotărârea pronunțată între învinuit și Societatea care l'a acuzat, prezintă un caracter de generalitate, și așa fiind, judecătorului civil nu-i este îngăduit să tăgăduiască ceea ce a fost definitiv constatat ca adevăr de judecătorul penal.

Că doar, consecință este, că aceste împrejurări, **cari sunt strâns și esențial legat de existență însăși a infracțiunii** pedepsită de lege, odată constatate de instanța penală — ca elemente constitutive ale crimei, delictului sau contravențiunii — ele nu mai pot fi puse în discuțiune și din nou examinate de instanța civilă, fără prejudiciul unei contravențiuni, ci instanța civilă este obligată să recunoască acele circumstanțe definitiv fixate, și pe temeiul sentinței penale, ca urmare firească, să hotărască în privința pretențiunilor civile deduse judecății ei.

Dacă este adevărat, că sentința penală impune instanței civile asupra a ceea ce s'a judecat, o asemenea regulă nu poate fi primită, de cât în sensul, că autoritatea lucrului judecat rezidă exclusiv numai în privința punctelor esențiale hotărâte și asupra cărora judecătorul penal **avea misiunea să judece**, cu alte cuvinte, autoritatea lucrului judecat în penal nu va fi recunoscută de cât **asupra cauzelor necesare și imediate** condamnării sau achitărei acuzatului și prin urmare hotărârea penală nu va avea nici-o influență asupra civilului, **referitor la unele chestiuni civile slevate în mod accesoriu și incidentul** înaintea instanței represive și asupra cărora s'ar fi și pronunțat, odată ce este cert, că **soluționarea unor atari chestiuni nu influența în mod direct asupra existenței infracțiunii**.

Amintite toate acestea, este mai presus de ori ce dubiu, că Curtea noastră supremă, prin deciziunea pe care o adnotăm, a făcut o desăvârșit de bună aplicare, a constatat existența infracțiunii și a calificat faptul dovedit în sarcină celor doi prepuși ai Statului ceace constituie autoritatea lucrului judecat ce se impunea instanței civile.

Al. Ulvinianu

Președinte la Curtea de Apel Cluj

Inalta Curte de Casație și Justiție, Secția II.

Decizia No. 269/933. Președinte: D. Volanschi, prim președ.

Esire din indiviziune. Fiecare din copărtași are drept s'c ceară, însă nu la timp neprielnic sau în paguba celorlalți. Ce se înțelege prin timp neprielnic. Art. 830 c. civ. austriac.

Potrivit art. 830 c. c. austriac, copărtașul are dreptul să cearcă încetarea stării de indiviziune însă nu la timp neprielnic, sau spre paguba celorlalți.

Prin timp neprielnic, când nu se poate cere esirea din diviziune, trebuie să se înțeleagă împrejurări critice locale și trecătoare, în cari dacă s'ar face esirea din indiviziune, copărtașii ar fi păgubiți în drepturile lor, iar nu împrejurări cu caracter și întindere generală de o durată îndelungată și al căror sfârșit nu se poate întrevedea, întrucât astfel ar urma să se prelungească comunitatea pe un timp nedefinit, greu de prevăzut și astfel copărtașii ar fi obligați la o stare de indiviziune permanentă, ceia ce ar fi în contradicție cu spiritul art. 830 c. c. austriac, care consacră în prim rând dreptul pentru fiecare copărtaș de a cere încetarea stării de indiviziune.

Situațiunea economică critică, care a adus scăderea tuturor prețurilor, deci și a prețurilor imobilelor, are un caracter general și oarecum constant, deoarece durează de mai mult timp și nu se poate ști dacă o urcare a acestor prețuri ar putea avea loc și când anume și ca atare, numai cu violarea disp. art. 830 c. c. austriac. Curtea de apel a putut decide în speță că această situațiune este un impediment pentru esirea din indiviziune, pentru timp neprielnic, în sensul acestui text de lege.

Astfel fiind, motivele II și III de casare devin fondate.

Jurisprudențe comerciale

Tribunalul Cluj, Secția I.

No. Ca 398/932. Președinte: dr. C. Linzmayer, judecător.

Când se încheie contractul de vânzare între particularul ce se prezintă în magazinul unui comerciant vânzător cu amănuntul și voeste să cumpere un obiect.

Pârâta voind a cumpăra fiicei sale, Constanța Crăciunescu, actualmente soția căp. Mețianu, cu ocazia măritişului acesteia una garnitură de tacâmuri, a întrat în acest scop în prăvălia reclamantului Henry Braunfeld din Cluj, căutând acolo diferite servicii și garnituri, pârâta s'a oprit asupra unei garnituri, care i se părea convenabilă, vorbind despre aceaste cu soția reclamantului, și angajata Fülöp Margareta. Necăzându-se atunci de acord asupra prețului acestei garnituri, pârâta s'a reîntors după câte-va

zile, când a fost de față și reclamantul în persoană.

Tratându-se atunci chestiunea prețului reclamantului a cerut suma de 20.500 Lei, pe când pârâta a oferit abia suma de 18.000 Lei. În cele din urmă pârâta a cedat în sensul, că a oferit maximum de 18.500 Lei, cu observație că dacă nu o primește cu acest preț garnitura se va cumpăra încă în acea seară una dintr'alt loc. Fără a fi vorba între pârâta și reclamant cu aceia ocazie de lipsa unor piese din cutia de argintării, sau de o eventuală a lor complectare, pârâta a părăsit prăvălia reclamantului.

Plecând acasă pârâta, pe la orele 1 și jum. s'a trezit la ea acasă cu reclamantul Henry Braunfeld, care încă în aceeași zi, adică la 26 Sept. 1931, s'a grăbit a-i aduce la cunoștința pârâtei, că dorește a realiza cu dânsa această afacere, oferindu-i pârâtei garnitura pentru prețul de 20.000 Lei, pe urmă pentru 19.000 Lei, dar văzând, că pârâta nu este dispusă să dea mai mult de 18.500 Lei; reclamantul i-a spus acesteia din urmă, că dânsa o să dea la urma urmelor și 19.000 Lei, fără însă ca cu aceia ocazie, părțile să se fi înțeles asupra prețului definitiv a garniturii din litigiu. Tot atunci fiind vorba de cutia argintării, pârâta a obiectat reclamantului, că aceasta este veche, la ce reclamantul s'a declarat gata a dispune lustruirea acesteia în scurt timp. După aceasta reclamantul a plecat dela domiciliul pârâtei, cu speranța manifestată și declarată de reclamant, că văzând cutia din nou lustruită pârâta și suma de 19.000 Lei, minimul coborât de reclamant o va da.

Peste câteva zile, în seara de 29 Septembrie 1931 reclamantul a trimis prin servitorul său, martorul Karolyi Adalbert cutia cu argintării din nou lustruită la domiciliul pârâtei, împreună cu factura, și scrisoarea alăturată la dosar, prin care reclamantul comunică pârâtei, că din garnitură lipsesc 8 piese, dar pe cari le-a comandat dela fabrică și cari vor sosi în cel mult două săptămâni, prețul fiind indicat în suma de 18.500 Lei. Pârâta a reținut tacâmurile, dar a restituit prin acest servitor factura, făcând mențiunea scrisă pe aceasta din urmă, că: „unde este garanția“ spunând totodată numitului servitor, că va trece dânsa pe la reclamant în prăvălie, ca se discute aceasta chestiune cu dânsul. Potrivit promisiunii, pârâta peste 2 zile, la 1 Oct. 1931 s'a dus la prăvălia reclamantului, unde vorbind cu acesta, i-a comunicat, că nu oprește garnitura, din motivul, că solnițele nu sunt la serviciu, că lipsesc 8 piese, restituind pentru aceste considerații garnitura de arginterie. Reclamantul însă nu a acceptat hotărârea pârâtei, declarând că contractul de vânzare-cumpărare a acestei garnituri fiind deja încheiat, el ține la îndeplinirea lui. Peste 2 zile, complectându-se piesele lipsă, reclamantul a avizat despre aceasta pe pârâta printr'o scrisoare, comunicându-i acesteia, că îi pune marfa la dispoziție. Pârâta

însă nu a mai reflectat la acest aviz a reclamantului, renunțând de a mai încheia cu acesta vre-un contact cu referire la aceste argintării.

Având în vedere starea de fapt mai sus expusă, și dovezile, pe cari s'a stabilit, Tribunalul a ajuns la următoarele concluziuni:

Între părți, cu privire la garnitura de tacâmuri din litigiu, nu a intervenit nicio înțelegere, nici verbală, nici în scris. Ceiace a fost, au fost numai tratative în vederea cumpărării unei garnituri, tratative, cari au durat tot timpul dela 26 Sept. 1931 până la 1 Oct. 1931 când pârâta a restituit marfa din litigiu. Că convenție nu s'a încheiat între părți nici la 26 Sept. 1931 în prăvălia reclamantului, nici în aceeași zi la locuința pârâtei, și nici în seara zilei de 29 Sept. 1931 când a adus servitorul reclamantului garnitura la locuința pârâtei; că în sfârșit sarcina probațiunii încumbând reclamantului, acesta nu a putut produce dovezi palpabile și vrednice de încredere, că vre-o convenție între părți s'ar fi încheiat, sau că pârâta în seara zilei de 29 Sept. 1931 ar fi spus în realitate, că acceptă marfa și va merge ea personal în prăvălia reclamantului să plătească costul ei.

Fără ca nici reclamantul să afirme că la 26 Sept. 1931 în prăvălia sa să fi intervenit vre-un acord asupra tacâmurilor din litigiu, acest acord nu a intervenit nici la locuința pârâtei, reclamantul nedovedind cu nimica, aceasta alegațiune în baza art. 269 Proc. Civ. Tribunalul a acceptat susținerea pârâtei.

Aceasta de altfel se confirmă și prin faptul că reclamantul conștient de urgența cauzei, demonstrând aceasta și prin prezentarea sa încă în aceeași zi la locuința pârâtei, nu a trimis garnitura de tacâmuri, decât numai după mai multe zile, în loc de cel mai scurt timp posibil, deci numai după ce s'a gândit timp mai îndelungat ca să o vândă ori nu în prețul oferit de pârâta. Nu-i poate servi drept scuză, pentru acest timp de 4 zile, curățirea cutiei, cari nu necesită atâtea zile.

În lipsa deci de contract inițial, faptul, că reclamantul la 29 Sept. 1931 a trimis acasă la pârâta garnitura, cu factură și scrisoarea, prin care-i comunică acesteia, că lipsesc 8 piese și fără să alăture actul de garanție pe 50 ani și că piesele se complectează în 2 săptămâni dela fabrică, trebuie considerate ca o nouă ofertă a reclamantului. Simplul fapt în sine, că reclamantul i-a trimis pârâtei garnitura cu prețul oferit de această din urmă înainte cu 4 zile, nu dovedește intervenirea anterioară a contractului, expresă sau prin fapte concludente a pârâtei, că acceptă oferta nouă, ceiace în speță nu a avut loc. Mai mult faptul, că pârâta a restituit factura cu observația „unde este garanția“ și cu avizul, că va merge ea peste 1 sau 2 zile la reclamant pentru a vorbi cu el, confirmă teza că convenția nu a intervenit, că pârâta și-a re-

zervat dreptul ca să dea răspuns verbal reclamantului, că acceptă sau nu noua ofertă. Cum însă părâta în termenul rezervat a comunicat reclamantului, că abstea dela cumpărare, urmează că între părți nici până la urmă nu a intervenit nici un acord.

Pentru toate aceste motive, Tribunalul a hotărât conform dispozitivului. Spesele de apel s'au stabilit în baza art. 508 Proc. Civ.

Președinte: ss. **Dr. C. Linzmayer**

judecător, redactorul sentinței:

ss. **Dr. Emil Breban**

grefier ss. **Marie**

Notă. Conform art. 1 din Codul de comerț, atunci când Codul Comercial nu are dispozițiuni relative la un fapt comercial ce se prezintă se impune aplicarea uzurilor comerciale și în lipsa lor regulile dreptului civil.

Așa fiind, nu se poate nega că este de fapt uz, că vânzările făcute de negustorii ce au prăvălie în oraș, către cumpărătorii ce nu sunt comercianți (ventes de consommation) nu sunt perfecte și deci acceptarea nu se manifestă, decât prin plata prețului imediat sau se face un aranjament pentru plată. Cred că acest uz nu poate fi contestat de nimeni și el este confirmat de practica judecătorească, căci o improcuesare numai pe baza încercării sau a tângului fără plată de preț intervenit între negustorii cu prăvălie pe piață și necomercianți, aproape nu s'a văzut. Ar fi ca negustorii cu prăvălie pe piață să se ție numai de procese, dacă ar fi să improcuesueze pe toate doamnele a căror capriciu sau greutate de a se decide la cumpărarea unui obiect, este prea bine cunoscută. Este în deobște cunoscut de altfel că de cele mai multe ori negustorii restituie, chiar prețul primit, când cumpărătorul se răzgândește aceasta numai ca să nu se facă dezagreabil clientelei.

E drept că între comercianți uzul este cu totul altul.

Pusă așa chestia să vedem cum se prezintă în mod doctrinar chestia de drept rezolvată prin sentință ce adnotăm.

Demolombe¹⁾ printre cei dintâi autori francezi s'a ocupat cu oferta condiționată de un termen de acceptare. El ia cazul unui comerciant din Paris care face o ofertă condiționată de un termen de acceptare adresată unui comersant din Marsilia și zice: „Din momentul, în sfârșit în care comersantul din Marsilia a primit serioarea prin care un timp de 8 zile i-a fost acordat, trebuie presupus că a acceptat această parte a propunerii care este întreagă în avantajul său și că n'are nici un interes a refuza“.

Bufoir în lucrarea sa „Proprietate și contract,²⁾ împărtășește ipoteza de mai sus și este de părere că atâta vreme cât timpul acordat nu a expirat, ofertantul nu se liberează de propunerea sa, „așa că cealaltă parte acceptând în timpul convenit, va putea totdeauna obliga pe policitant la executarea contractului sau dacă el o refuză, i se va putea cere daune pentru neexecutare“.

Mai departe explică: „Acest angajament nu emană decât dela o singură voință“. Ori o voință singură nu se poate lega ea însăși, așa că este nevoie la acceptarea deci de voința unui terț. De aceea adaugă ca și Demolombe, „Răspunsul este în presumpția voinței care pare că se impune și pe care noi am ridicat-o deja, când oferta este numai în interesul celui căruia este făcută; trebuie presupus, că ea este acceptată din momentul ce ea este venită la cunoștința celui ce primește oferta și din momentul ce nu a rupt-o. Așa dar, din acest moment, o primă convenție s'a format. Această convenție se referă numai la angajamentul de a menține oferta pe timpul unui timp indicat“.

S'a dat naștere la o teorie numită „l'avant-contrat“ din cauză convenții preliminare presupusă ca încheiată înainte de încheierea contractului definitiv și perfect.

Cu toate acestea de multe ori se întâmplă ca oferta să se facă fără fixarea unui termen de acceptare.

Partizanii teorii de mai sus zic că dificultatea nu este mare, pentru că după uzurile curente ale comerțului se poate susține că ori ce ofertă este înțeleasă că conține implicit un termen. Acest termen este **timpul moral** necesar părții contractante **ca să examineze** oferta și ca să răspundă, — așa ca și de data aceasta oferta nu se poate zice că nu este cu termen de acceptare.

Este vorba de uzuri care au forță de lege: „Longa, inveterata, antiliquitus, probata consuetudo“. Un lung și constant usaj, bine stabilit și în afară de ori ce îndoială. Sau cum se exprimă Geny: „certitudinea unei sancțiuni juridice care specifică și califică uzul ca ceva obligator“.

Dacă îndoială poate fi în materie civilă apoi în materie comercială este o certitudine.

Jurisprudența franceză³⁾ admită acest termen moral dacă nu în termeni expresi, dar în tot cazul în spiritul ei, dacă ar fi să ne luăm după criticii acestei presupuneri.

Pentru declarant termenul face parte din condițiile conținute în ofertă, ca de exemplu, că plata va trebui făcută imediat.

2) Propriété et contrat 33e leçon p. 479.

3) Paris 5 Février 1910 D. 1913--2-1; Paris Mars 1917 G. P. 1916--17, p. 878; Aix-en-Provence 15 Janv, 1920 G. P. 1920-1-177,

1) Cours de Cod. Napoleon, XXIV No. 65,

Tată cum se exprimă M. Planiol adnotând o decizie⁴⁾: „Adevărată rațiune care a făcut să fie respinsă acțiunea, a fost natura discuției (târgului) angajat care conducea numai la propuneri provizorii, de a examina în vederea unui acord ce urmă să intervie mai târziu, fără ca să conțină încă vreo ofertă, în formă capabilă de a forma o legătură de drept pentru a putea fi acceptată“. Iar în tratatul său (T. VI): „Totul, în timpul tratativelor, rămâne în suspensie dacă una din părți a declarat că subordonează concluzia unei condițiuni, în sensul pe care îl arată, dintr'un anumit punct de vedere, ori care ar fi importanța lui. O asemenea intențiune poate de altfel să fie admisă, nu numai când este exprimată, dar și chiar când rezultă din examinarea circumstanțelor de fapt“.

Nu trebuie uitat un principiu pe care îl formulează Aubry et Rau⁵⁾, „Orice contract cere ca esențial, concursul a două sau mai multe declarațiuni de voință manifestându-se de o parte printr'o ofertă sau propunere, iar de cealaltă prin acceptare.“

O acceptare condiționată sau cu restricții, după cum am văzut mai sus, nu este de natură a perfecta contractul, ci cel mult sunt de natură a începe iarăși tratative, după cum de altfel se exprimă foarte bine art. 319 Codul Comercial Ardelean.

Deci atâta vreme cât aceste manifestări de voinți nu sunt concretizate și manifestate indubitabil deci în mod perfect nu se poate naște nici o obligație.

I. Mănescu

Jurisprudențe procedurale

Inalta Curte de Casație și Justiție, Secția III.

Decizia No. 1073/932. Președinte C. Crăciunescu, consilier

Perimare. -- Abandonarea recursului timp de peste trei ani. — Art. 446 p. c. ard.

Deliberând.

Asupra cererii de perimare făcute de intimatul Ministerul Apărării Naționale prin care cere perimarea recursului făcut de recurentul Arpad Görke contra deciziunii No. C. I. 2450—3/1929 din 21 Noiembrie 1929, a Curții de Apel Cluj secția I. pe motiv că recurentul a abandonat acest recurs timp de peste trei ani, fără să mai facă vre-un act de procedură cu caracter contradictoriu conform legii.

Având în vedere că potrivit art. 446 al. ultim proc. civ. ard. termenul de perimare este de 3 ani și curge dela data când părțile au lăsat procesul în nelucrare.

4) D. 1904—1—136 note de M. Planiol,

5) Ed. VI, Tome IV, p. 479.

Considerând că în speță din dosar se constată că dela 20 Ianuarie 1930, data când s'a primit la această Inaltă Curte dosarul de fond al Curții de Apel Cluj secția I-a cu No. 2450—1929 împreună cu recursul făcut de Arpad Görke contra deciziei cu No. 2450 din 21 Noiembrie 1929 a Curții de Apel Cluj secția I. dată în proces cu Ministerul de Războiu și până la 20 Ianuarie 1933, data prezentei cereri de perimare făcută de intimat, — nu a mai intervenit nici un act cu caracter contradictoriu care să întreprună perimarea recursului de față.

Că în asemenea situație și intrucât dela 20 Ianuarie 1930 și până la 20 Ianuarie 1933, data cererii de perimare, au trecut cei trei ani prevăzuți de art. 446 citat, în care timp procesul a stat în nelucrare, recursul urmează a se declara perimat și procesul stins potrivit art. 475 al. ultim procedura civilă ordinară.

Inalta Curte de Casație și Justiție, Secția II.

Decizia No. 1482/933. Președinte : D. G. Lupu.

Hotărârea prin care se regulează competența instanței, nu este o hotărâre definitivă în sensul legii Curții de Casație și deci nu poate fi atacată cu recurs în casație separat ei, odată cu hotărârea care tranșază fondul.

Deliberând. Asupra chestiunii de a se ști dacă recursul pornit de recurenta Compania Europeană de asigurare a mărfurilor și bagajelor, este sau nu admisibil.

Având în vedere că din sentința Tribunalului cât și din decizia No. C. I. 755 din 17 Iunie 1931 a constată că intimatul reclamat Izsak Simion a întentat acțiunea în contra Direcțiunii Generale CFR și Companiei Europene de asigurare a mărfurilor și bagajelor, pentru plata sumei de 191.680 lei; Că luându-se în cercetare de către prima instanță acest litigiu și înainte de a intra în fondul acțiunii introductiv de instanță, pârâta Compania Europeană de asigurare a ridicat excepțiunea dilatorie în baza art. 180 pct. 3 proc. civ. ard. urmând ca Tribunalul Cluj să-și decline competența, deoarece în baza contractului de asigurare intervenit între părți, acțiunea nu putea fi introdusă decât înaintea instanțelor judecătorești din București, singurele competente de a judeca litigiul părților.

Că Tribunalul Cluj Secția IV-a prin sentința No. 1040 din 2 Martie 1931, judecând această excepțiune a respins-o, soluțiune care de altfel a fost adoptată și de Curtea de Apel Cluj prin decizia supusă recursului în urma apelului introdus de pârâta, astfel încât a rămas definitiv hotărâtă căderea Tribunalului Cluj și învestirea lui de a judeca fondul procesului;

Având în vedere că, urmează a se cerceta chestiunea de a se ști, dacă în cazul de mai sus, instanța de apel statuând asupra unei chestiuni de competență, a dat sau nu o hotărâre desăvârșită care să fie susceptibilă de recurs în Casație în sensul art. 24 din Legea Inaltei Curți de Casație și Justiție.

Considerând că în conformitate cu art. 24 din legea Curții de Casație hotărârile date de Tribunalele ca instanțe de apel și acelea date de Curțile de Apel, nu sunt susceptibile de a fi atacate cu recurs în casație decât numai dacă sunt desăvârșite, adică dacă prin ele instanța de apel s'a desinvestit pronunțându-se complet și definitiv asupra procesului dedus în judecata sa;

Că numai prin excepție dela această regulă, hotărârile chiar nedesăvârșite pot fi atacate cu recurs, însă numai în cazurile anume determinate prin art. 22 și 28 al. II din legea organică a Inaltei Curți;

Că potrivit art. 24 din menționată lege, *ori decât ori dar, instanța de judecată a soluționat o chestiune de competență, fără ca prin hotărârea dată să fi rezolvat însăși fondul litigiului și să se fi desinvestit definitiv de judecata litigiului dedus în judecata sa, instanța a dat o hotărâre nedesăvârșită, care nu poate să fie atacată cu recurs decât în cazurile excepționale anume arătate de art. 22 și 28 al. II. din legea Curții de Casație, adică în caz de conflict de jurisdicțiune sau de recurs în interesul legii făcut de Ministerul de Justiție, direct sau de drept prin procurorul general al Curții de Casație, sau în urma inițiativei luate de această, pentru motivele enumerate în art. 22;*

Considerând că potrivit acestor norme și în condițiunile de fapt expuse mai sus, în speța deciziunea atacată cu recurs, nu constituie o hotărâre desăvârșită în spiritul și litera art. 24 din legea Curții de Casație, întrucât prin deciziunea dată, instanțele de fond nu s'au desinvestit de judecata litigiului dintre părți, ci a statuat numai asupra competenței primei instanțe de judecată, trimițând acesteia întreg dosarul ca să procedeze mai departe la judecată, astfel că a rămas deschisă recurenței pârâte, posibilitatea ca ulterior și odată cu fondul să ridice chestiunea competenței, pe care astăzi nu o poate deduce printr'un recurs separat; Că desigur dacă în speță Curtea de Apel ar fi invalidat sentința Tribunalului, în sensul de a-l declara incompetent și a-l desesiza în acest chip definitiv de judecarea procesului în contra unei asemenea deciziuni, ar fi fost deschisă calea recursului, fiindcă în această ipoteză instanțele de fond s'ar fi desinvestit în mod complet de judecarea litigiului.

Ca așa fiind și întrucât deciziunea atacată cu recurs nu întrunește condițiunile unei hotărâri desăvârșită după cum cere art. 24 citat și nu este nici de acelea nedesăvârșite despre care tratează art. 22 și 28 al. II din legea Curții de Casație, recursul de față este inadmisibil și căută a se respinge ca atare.

Inalta Curte de Casație și Justiție, Secții Unite

Decizia No. 43/933. Președinte : D. Volanschi

Contestație la executarea mandatelor de arestare lansate de parchet, pe baza sentințelor definitive. Dacă este admisă și în teritoriile în care se aplică procedura

penală maghiară, posterior datei de 1 Septembrie 1925? Soluție afirmativă.

Considerând că, citarea părților la desbaterea cauzelor în care figurează are în vedere garantarea dreptului lor de apărare, nimeni neputând fi judecat fără să fi fost în prealabil ascultat: că, în cazul când, pentru motiv de forță majoră, partea este pusă în imposibilitate de a se prezenta în instanță, scopul citării ei nefiind îndeplinit, cauza de forță majoră poate fi invocată ca un motiv de contestație contra hotărârii date în lipsă, — aceasta pe temeiul principiilor din c. c. cu privire la forța majoră cari își găsesc și aci aplicațiunea, odată ce procedura civilă le interzice formal numai în cazul prelungirii sau scurtării termenelor ce legea le citează (art. 732 pr. civ).

Că, însă pentru ca exercitarea dreptului de contestație atunci când se întemeiază pe un caz de forță majoră, să nu paralizeze mersul justiției, el este condiționat de obligațiunea pentru contestator de a fi făcut cunoscut instanței de fond cauza neprezentării sale la desbateri, în asemenea condițiuni, încât înainte de a statua asupra fondului, instanța să fi avut posibilitatea de a cunoaște cererea de amânare și motivele ei, spre a fi în măsură să aprecieze dacă împrejurarea invocată drept cauză a neprezentării la desbateri, constituie sau nu un caz de forță majoră, de natură să justifice amânarea judecării.

Pentru aceste motive, Curtea, în numele legii, constată că, în principiu, forța majoră poate constitui un motiv de contestație, dacă partea a adus-o la cunoștința instanței, înainte de judecarea în lipsă.

Dispune ca dosarul cauzei să se restituie completului obișnuit al secțiunii II-a, pentru judecarea în fond a contestațiunii introduse de Damian Uzun.

Jurisprudențe penale

Inalta Curte de Casație și Justiție, Secția II.

Decizia No. 1032/1933. Președinte : Al. Dem Oprescu, consilier Amnestie. — *Art. 53 legea p. asanarea datorilor agricole. — Instanța de fond nu a cercelat faptele cu privire la aplicabilitatea amnestiei. — Casare cu trimitere din oficiu conform art. 35 Nov. penală.*

Asupra recursurilor declarate de acuzatul Lăpușan Ioan și apărătorul public, în contra deciziei Nr. P. II 909/1932 a Curții de Apel Cluj secția II-a, prin care numitul a rămas condamnat la 2 zile închisoare corecțională, pentru infracțiunea prevăzută de art. 359 teza II. c. p. cu aplicarea art. 92 cod. penal.

Având în vedere, că acuzatul declară recurs susținând că nu este vinovat, iar apărătorul public invocând nulitatea prevăzută de art. 385 p. I-a proc. penală,

Considerând că, apărătorul public invocând înaintea Curții de fond dispozițiunile art. 53 din legea pentru asanarea datoriilor agricole, a cerut să se constate că faptul acuzatului este amnistiat.

Considerând că față de această apărare Curtea de fond n'a cercetat în fapt dacă într'adevăr este agricultor și dacă datoria este de proveniență agricolă.

Că astfel, această înaltă Curte neavând posibilitatea de a verifica dacă numitul intră sau nu în prevederile textului invocat urmează, în baza art. 35 Nov. Proc. Penală a casa din oficiu deciziunea atacată și a trimite cauza la aceeași instanță de fond, pentru a stabili cele de mai sus și a da o nouă hotărîre.

Inalta Curte de Casație și Justiție, Secția II.

Decizia No. 1779/1933. Președinte N. Stănilă, consilier

Recurs inadmisibil. — Hotărîre penală dată de tribunal în a doua instanță. — Contravenție la legea drumurilor. — Recurs la Curtea de Apel respins de aceasta. — Recurs în Casație. — Inadmisibil pentru că potrivit art. 426 și 381 procedura penală nu se poate face recurs în casație contra sentinței tribunalului dată în a doua instanță.

Deliberând.

Asupra recursului declarat de Balog Sigismund, contra deciziei cu No. 3907/1932, a Curții de Apel Cluj secția I-a.

Având în vedere că prin această hotărîre s'a respins recursul, ce numitul l-a făcut contra sentinței No. P. I. 3202-5/1931 a Tribunalului Someș, dată ca instanță de apel care a fost condamnat la 5000 lei amendă pentru contravenția prevăzută de art. 92, 93 și 104 din legea drumurilor;

Asupra admisibilității recursului;

Considerând că în conformitate cu legea art. 381 și 426 pr. se poate face recurs în casație contra sentinței tribunalului dată în a doua instanță în fața Curtea de Apel.

Că așa fiind, recursul de față fiind îndreptat împotriva deciziei No. 3907/1932 a Curții de Apel Cluj, secția I-a, dată ca instanță de recurs împotriva unei sentințe a Tribunalului pronunțată în a doua instanță, se găsește inadmisibil și se respinge cu atare.

Inalta Curte de Casație și Justiție, Secția II.

Decizia No. 2481/933. Președinte: N. Stănilă, consilier.

Contravenție la legea: Apel la Contribuția benevolă a publicului. Instanța Competente a o judeca. Trebuie numit apărător din oficiu la asemenea contravenții?

Faptul reglementat de legea de mai sus constituie o infracție specială, nu cea prevăzută de Art. 391 și 392 C. p.

Având în vedere, că prin motivul de casare bazat pe nulitatea dela art. 384 pct. 4 pr. p. acuzatul susține că art. 14 din legea pentru reglementarea controlului apelurilor la contribuția benevolă a publicului,

nu intră în competența de judecată a Tribunalului ci cade în atribuția judecătorei de a statua în această materie, ca primă instanță și cu drept de apel al Tribunal.

Considerând că din cuprinsul legii amintite rezultând, că delictul prevăzut de art. 14 este trimis înaintea judecătorei, de a fi judecat în primă instanță, urmează că acel delict se judecă de către Tribunal cu primă instanță cu drept de apel la Curtea de Apel.

Că așa fiind, motivul de casare bazat pe nulitatea dela art. 384 pct. 4 pr. p. este nefondat.

Având în vedere că prin motivul de casare bazat pe nulitatea dela art. 384 pct. 9. pr. p. acuzații susțin că nu li s'a dat la prima instanță apărător.

Considerând că potrivit art. 56 c. p. la desbaterea principală trebuie desemnat un apărător, când acuzația este ridicată pentru crima pedepsită de lege cu o privațiune de libertate de 5 ani ori mai grea, când ori reprezentantului legal, ori soțul, ori ruda sa ascendentă și desemnată o cerere în caz de orice crimă și dacă acuzatul n'a trecut de optsprezece ani, ori este surdo-mut ori nu știe carte.

Considerând că întrucât pedeapsa pentru comiterea delictului prevăzut de art. 14 din legea susmenționată aplicată acuzațiilor este dela o lună până la un an închisoare corecțională, și întrucât acuzații nu intră în nici una din dispozițiile art. 56 c. p. urmează că Tribunalul nu a săvârșit nulitatea prevăzută de art. 384 pct. 9 pr. p. așa că motivul de casare bazat pe aceea nulitate este nefondat.

Asupra nulităților de fond.

Având în vedere că pentru a condamna pe acuzați, instanțele de fond constată că: au cutreerat diferite localități, în cari sub calități false și prin înțelegere de manopere frauduloase, prezentându-se cu acte false, s'au dat drept ruinați materialicește prin incediu și că având autorizația comunală au sustras anumite sume de bani pe cale de apel la contribuția benevolă a publicului, în scopul de a împărtași folos material personal.

Având în vedere că prin motivele de fond acuzații susțin că faptul imputat nu cuprinde elementele crimei prevăzute de art. 391 și 392 c. p. că ei au comis delictul prevăzut de art. 14 din legea pentru reglementarea controlului apelurilor la contribuție benevolă a publicului, că în orice caz trebuiau să fie condamnați la o amendă.

Considerând că primul și cel de al doilea motiv de casare bazate pe nulitatea dela art. 385 pct. 1. lit. a) și b) sunt nefondate, întrucât acuzații nu au fost condamnați pentru crima prevăzută de art. 391 și 392 c. p. după cum susțin prin recursul lor. ci pentru că au comis delictul prevăzut de art. 14 din legea susmenționată.

Inalta Curte de Casație și Justiție, Secția II.

Decizia No. 1942/933. Președinte: Al. Dem. Oprescu, consilier

Contestație la executarea mandatelor de arestare lansate de parchet, pe baza sentințelor definitive. Dacă este admisă și în teritoriile în care se aplică procedura penală maghiară, posterior datei de 1 Septembrie 1925? Soluție afirmativă.

Din deciziunea atacată, rezultă că instanța de apel consideră că în procedura penală ardeleană în vigoare nu există vre-o cale de atac ce s'ar putea îndrepta la instanțele de judecată, contra mandatelor de pedeapsă lansate de parchet pe baza unor sentințe judecătorești rămase definitive.

În speță, acuzații s'au plâns instanțelor corecționale contra executării pornite de parchet, invocând motive de drept și de fapt cu care tindeau să dovedească că urmărirea contra lor urmează să înceteze.

Astfel fiind și cum în speță Curtea de Apel, fără a discuta în fond plângerea acuzațiilor, a considerat inadmisibilă contestația și cum chestiunea executării pedepselor și lansării mandatelor de arestare este o chestiune de ordine publică, urmează ca din oficiu Inalta Curte să examineze chestiunea inadmisibilității contestațiunii la executările penale.

În adevăr, dispozițiunile procedurii penale ardelene nu prevăd aceasta cale de atac ce s'ar îndrepta la instanțele de judecată.

Însă, prin legea pentru unificarea dispozițiilor din legea de organizare judecătorească publicată în „Monitorul Oficial” nr. 84 din Aprilie 1925, s'au extins în Ardeal dispozițiunile codului român de procedură penală relativ la poliția judiciară și la atribuțiunile ministerului public și au dispărut prin consecință posibilitățile părții de a se plânge procurorului general conform principiilor din art. 42 Nov. proc. pen. ard. contra abuzului eventual al procurorului dela prima instanță.

Prin această reformă a organizării ministerului public urmează că implicit s'a dat posibilitatea acuzatului să uzeze de principiile generale stabilite în materia executării penale din procedura penală română și ca atare să se poată plânge pe calea contestațiunii contra unei executări vițiale pornite de parchet, căci altfel executarea pedepselor ar rămâne la arbitriul parchetelor, fără posibilitate de control nici din partea organului superior, nici din partea instanțelor de fond și ar face ireparabil un prejudiciu suferit de un acuzat executat de nedrept.

Astfel fiind, greșit Curtea de Apel a respins ca inadmisibilă această contestație, fără a discuta în fond motivele invocate și în consecință deciziunea atacată urmează a fi casată cu o nouă trimitere la aceeași Curte de Apel pentru a judeca în fond apelul declarat, devenind astfel inutil a se mai judeca motivele invocate de recurent.

R E C E N Z I I

Alexandre C. Angelesco. Professeur agrégé a la Faculté de Droit d'Oradea. Lauréat de la Faculté de Droit de Paris.

L'Abolition de l'incapacité de la femme mariée roumaine. — Imprimerie Moderne (Association Coopérative Ouvrière) Agen 43 Rue Voltaire 43. France. 1933.

Legea românească privitoare la ridicarea incapacității civile a femeii măritate publicată în M. Of. No. 94 din 20 Aprilie 1932, a dat ocazie Dlui Profesor Angelescu ca om de drept și bun român, să discute în franțuzește aceasta lege și să o facă cunoscută lumii internaționale.

Di Profesor începe, cu multă competență, să discute chestia incapacității femeii și evoluția acestei probleme, așa cum s'a găsit și cum se găsește și astăzi în mai toate statele principale din lumea întreagă făcând un adevărat curs de drept comparat foarte interesant, cu o expunere clară și bazat pe profunde cunoștințe.

„Incapacitatea femeii măritate, fie că este vorba de actele judiciare, fie că este vorba de actele extrajudiciare, a trăit”, zice Di Profesor concretizând prilejul această o sentință și un entuziasm.

E drept că autorul nu prea este încântat de modul cum legiuitorul român a rezolvat această gingașă chestiune de drept, și constată în concluzie, că este plină de lacune și defecte.

Este înviorat însă de modul cum este tratată chestia în anteproiectul Codului Civi, alcătuit de Consiliul Legislativ, care în mare măsură, completează și îndreaptă defectele, începutului, punând tranșarea problemei pe făgașul în care se găsesc tendințele moderne.

Mai întâi de toate autorul, ca bun român și adevărat jurist își pune întrebarea, dacă deslegarea provizorie a chestiunii, este conformă tradiției noastre și noilor trebuințe existente pe teritoriul țării noastre.

Pentru ca să răspundă la această întrebare, autorul, trece în revistă, cântecele, proverbele și legendele populare, apoi legiurile scrise din cele mai vechi timpuri până la actualul Cod civil ce ne guvernează.

Din toate aceste izvoare autorul remarcă obligația femeii de a-și urma soțul și dreptul de corecție a soțului asupra femeii, iar Codul civil nu a făcut mai nici un pas spre progres, ba chiar a regresat.

Autorul urmărește și expune cu multă claritate cum a evoluat aceasta chestie juridică în Franța și Germania. În special teoria mandatului tacit acordat femeii pentru obligațiunile contractate de ea și cari au de cauză trebuințele menajului, este cercetată cu un mare interes, și cu drept cuvânt, căci dintre toate amănuntele chestiei, acest amănunt este un prag de care se lovesc toți aceia care voesc să dea cea mai mare libertate soților în acțiunile lor.

Arată cât de mult era impusă deslegarea acestei chestii în special la noi în România nouă, față de legislația civilă din provinciile alipite, în care capacitatea femeii era de mult întronată. Cu această ocazie, au-

torul se prezintă ca un bun cunoscător și asiduu cercetător al legilor civile și ideii de drept din teritoriile alipite.

Primul defect pe care îl găsește autorul noiei legi, este enumerarea articolelor din Codul civil abrogate de noua reformă.

Fără îndoială, că ministrul care a prezentat legea, fiind ardelean, nu putea să se îndepărteze ușor de tradiția existentă în modul de legiferare ungurească. Sistemul, în adevăr este foarte bun dar și foarte greu, căci trebuie să nu se uite nici un articol din orice alte lege, care ar putea să vie cât de departe în coliziune cu textele noiei legi. De aceea, bine observă și autorul, ar fi fost mai bine dacă se pune a un principiu general. Greu de sigur, și acest sistem, dar implicit se lasă latitudine jurisprudenței, ca să completeze, să amenajeze fiecare caz în parte, ceace în sistemul actual nu este tocmai ușor.

Autorul se miră că noua lege admitând deplină independență între soți, admite în același timp o activitate fără limită, femeii. „Puterea de șef al bărbatului, ar fi trebuit să-i permită acestuia să aibă un oarecare drept de control asupra activității femeii și chiar dreptul de a interveni prin justiție, când această activitate ar atinge interesele morale și pecuniare ale familiei. Aceasta ar fi fost compatibil cu egalitatea soților în căsătorie“, zice autorul.

Părerea D-sale și-o sprijină pe faptul că un asemenea sistem este consacrat de legislația germană și într-o oarecare măsură de cea engleză.

Autorul constată chiar că legiuitorul român a mers prea departe căci „n'a ținut cont de necesitatea armoniei și unității atât de necesară în familie“, cu toate că a menținut articolul care consacră autoritatea bărbatului, femeia datorând supunere bărbatului, care singur poate alege domiciliul comun“. Autorul regretă, și cu drept cuvânt, că noul proiect, înlătură cu totul teăria mndatului tacit, atât de precizat de doctrină și jurisprudență. În adevăr noua lege, introduce tocmai sistemul contrar al mandatului expres.

Era de așteptat ca autorul să discute și anteproiectul de Cod Civil întocmit de Consiliul Legislativ din punct de vedere al capacității femeii, și ne pare bine că nu a ezitat să o facă.

Autorul plecând dela comparația sistemului din anteproiectul român cu cel din anteproiectul francez, iată cum se exprimă în mod sumar și de unul și de celalt: „Superioritatea proiectului de lege francez rezultă din faptul că el stabilește între soți o oarecare solidaritate. Femeie lucrând în interesul menajului, poate obliga nu numai bunurile comune, dar chiar pe ale bărbatului. Acesta păstrează un oarecare drept de control în ce privește activitatea femeii sale; el poate, când interesul menajului o cere, să ceară tribunalului ca să-l autorize să se opue actelor ce femeia își propune să încheie cu un terț“. Acest sistem diferă de al anteproiectului Codului Civil Român, în aceea că aceasta din urmă limitează dreptul de control al bărbatului asupra actelor pe care femeia le încheie în interesul menajului“.

Luând în examinare anteproiectul Codului Civil Român, autorul remarca ideia care a servit de bază, în materia ce ne preocupă și anume: „Egalitate completă între cele două sexe“ și „Egalitate în supunere;

egaliitate în libertate“, apoi procedând la comparație cu cele mai noi legiferări din alte state îl gesește că constituie un mare progres și este în consonanță cu noile tendințe ale dreptului.

Vom căuta să remarcăm câteva păreri personale ale autorului:

Așa plecând dela voința redactorilor anteproiectului, de a stabili raporturi sinalgmatice între obligația de întreținere și aceea a coabitării și de la faptul că prin noul anteproiect să diminuează puterea maritală, se exprimă:

„Recunoscând superioritatea unui astfel de sistem care sprijină dezvoltarea normală a familiei pe liberă voință și conștiință a celor doi soți, rămâne totuși temerea ca unul din soți să nu aduce atingere prin reaua sa credință unității familiei. Astfel ar fi cazul, de exemplu, dacă femeia și ar alege o profesie incompatibilă cu situația socială a soțului. Este regretabil, în această ipoteză, că autorizația prealabilă a acestuia să nu fie cerută“.

Autorul crede că în cazurile de abuz de drept din partea soțului, deciziunile sale să nu fie lăsate la aprecierea femeii, ci la constatarea tribunalului, și numai așa să fie îndreptățită la refuz. Justificarea autorului bazată pe unitatea familiei o găsim întemeiată și seriozitatea refuzului femeii artrebui în mod mai calm apreciată.

Autorul găsește ca hibrid sistemul, că anteproiectul acordând soțului folosința unor bunuri, îi interzice dreptul de a interveni la înstreinarea lor pentru cauză de suspiciune. Aceasta, zice autorul, atinge însăși interesele pe care voește a le apăra.

Abandonul de familie, considerat de tendințele moderne ale dreptului ca un delict și care a găsit o fericită deslegare din partea autorilor anteproiectului C. Civ. Rom. în ce privește obligațiunile soțului vinovat față de celalt soț, este cu entusiasm salutată de autor.

Autorul încheie cu un regret, că anteproiectul C. Civ. Rom. a sacrificat prea mult „trebuința armonii unității în familie, care cere prezența unui șef“, asigurrării egalității prin libertate completă a soților“.

Este fără îndoială o părere juridică serioasă pe cât poate se fie și sentimentală. Totuși cine ar putea susține că poate exista o asociație fie civile fie comercială fără o unitate de direcție? Această unitate este o cerință naturală.

În general Dl profesor Angelescu a reușit să antreneze în mod excepțional, pe cetitor, printr'un stil și alegere de cuvinte, și sunt sigur că a reușit, nu numai să se facă înțeles dar să lase cetitorului, un fond juridic bine precizat și utilizabil.

De altfel, cine a urmărit pe Dl profesor Angelescu în ultimele sale articole publicate în revistele „Dreptul“ și „Curierul Judeciar“ își poate da seama, că D-sa pe lângă vaste cunoștințe ce posedă este un talentat comentator juridic. De aceea nu știm cum l'am putea îndemna mai bine ca să urmeze calea care a apucat spre binele literaturii juridice care a intrat într'o pasivitate condamnată.

